

Una altra universitat és possible

Els experts demanen que es puguin contractar més professors no funcionaris

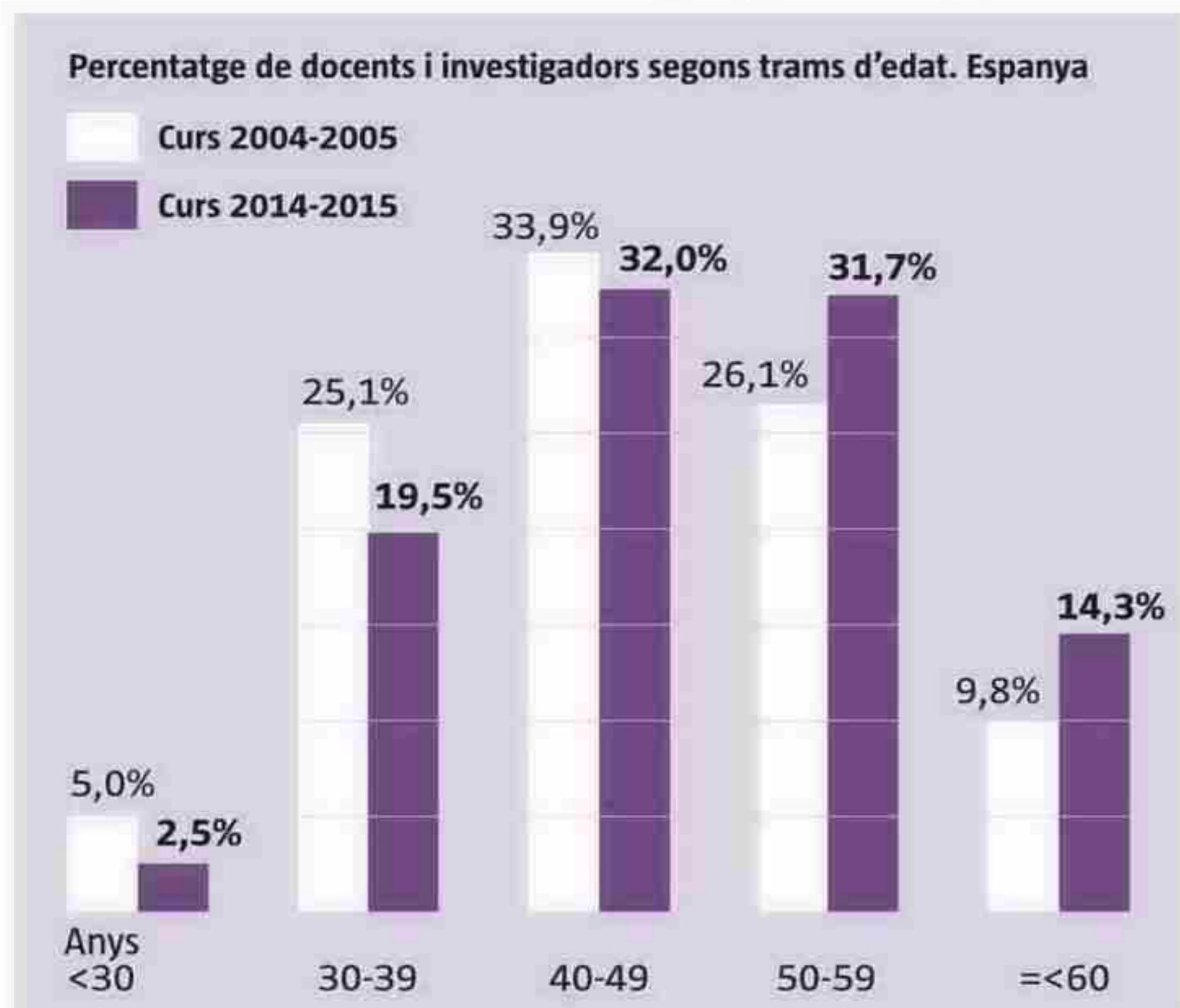
CELESTE LÓPEZ
Madrid

El nou curs universitari es posa a caminar i hi torna sense haver afrontat el necessari debat sobre la manera de millorar un sistema que, com reconeixen tots els responsables, ha estat motor indiscutible no només de l'economia del país les darreres dècades, sinó de la societat en conjunt. Ningú dubta que la universitat espanyola ha contribuït a millorar el benestar dels ciutadans, posant a l'abast de molts la formació superior i millorant clarament el nivell de vida dels seus estudiants. Però cal, tal com reconeixen els experts, continuar avançant per millorar el nivell d'eficiència en un context cada vegada més globalitzat.

Són moltes les propostes per avançar en fronts com el rendiment acadèmic, els resultats d'investigació i transferència, la relació entre universitat, societat i empresa o la internacionalització, com va assenyalar fa uns dies el president de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (Crue), Segundo Píriz. Però totes tenen un element comú, el professorat, pilar indiscutible del sistema universitari, actualment en el punt de mira de la tan necessària reforma educativa.

La universitat s'enfronta a un greu desafiament. En tot just quatre anys, el 25% dels professors dels campus es jubilaran. És el moment, tal com reconeix el secretari d'Estat d'Educació, Marcial Marín, de replantejar-se un nou estatut de personal docent. En quina direcció? Molts

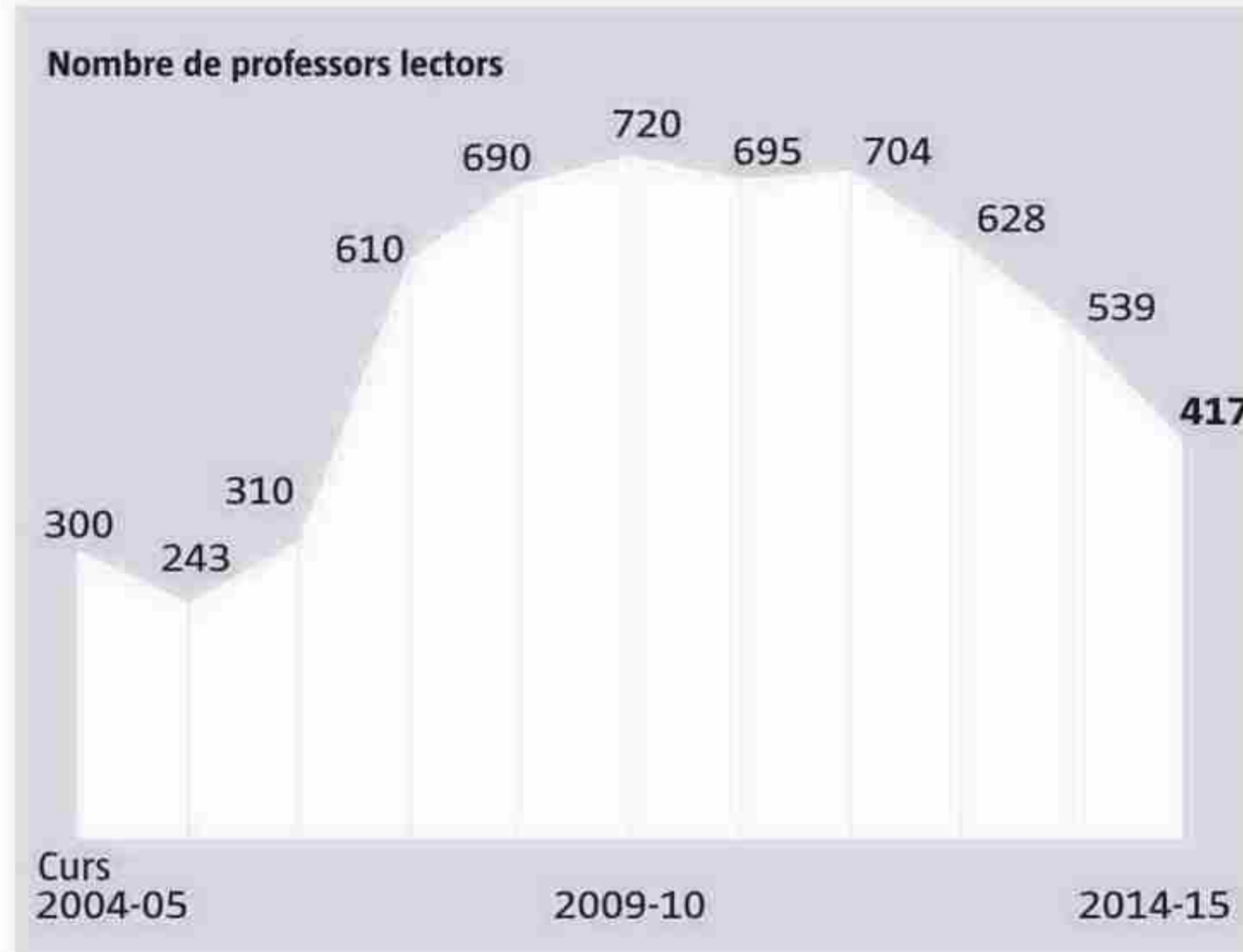
Augmenta el nombre de professors grans...

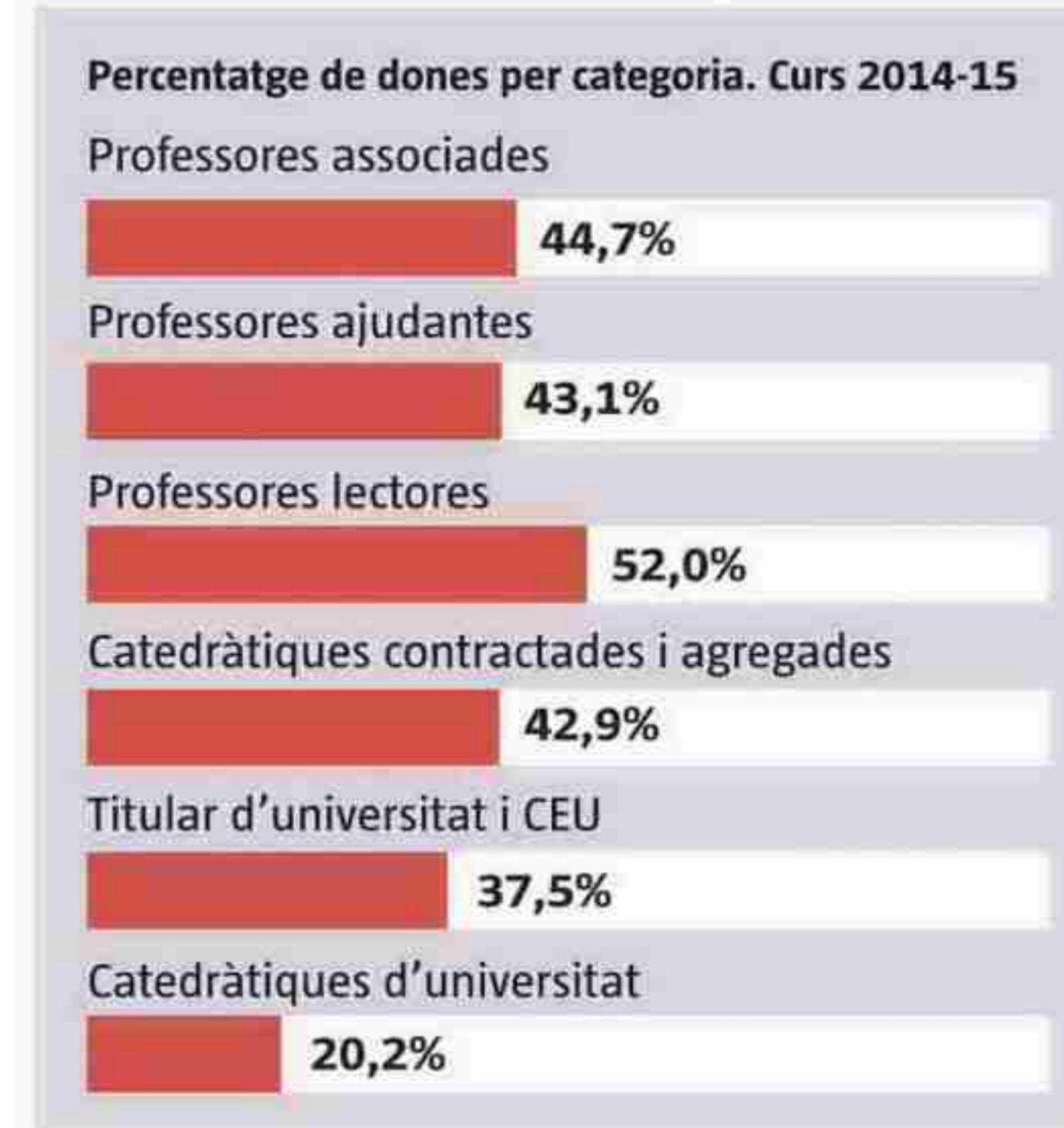
...i de contractes a temps parcial

Hi ha menys professors lectors...

...i poques catedràtiques

FONT: OSU (Observatori del Sistema Universitari)

LA VANGUARDIA

responsables educatius i experts advoquen per flexibilitzar el sistema de contractació de les universitats, permetent-los contractar docents que no siguin funcionaris. La realitat ha demostrat que la majoria dels docents i investigadors ho són a la mateixa universitat on van fer el doctorat.

En el curs 2015-2016 el 69,1% del personal docent i investigador de les universitats presencials treballava a la mateixa universitat on havia llegit la tesi doctoral, mentre que el 86% treballaven en un centre de la mateixa regió, segons l'informe de la Fundació Coneixement i Desenvolupament (CyD). Un percentatge elevat que, tanmateix, ha disminuït durant els anys de la crisi, quan van superar el 72% els que treballaven a la mateixa universitat on es van formar com a doctors.

El filòsof i pedagog José Antonio Marina ha denunciat més d'una vegada que el sistema funcional de la universitat espanyola s'hauria de revisar i ha insistit en la necessitat de posar fi a l'endogàmia. No és l'únic que advoca per canviar l'estatus del personal acadèmic per afavorir la contractació laboral externa. "La legislació actual obliga que la majoria del personal sigui funcionari públic, però creiem que cal afavorir la flexibilització en la contractació i deixar que les universitats escullin quin tipus de professors necessiten", va assenyalar Javier Monzón, president de CYD, durant la presentació de l'estudi *La reforma de la governança en els sistemes universitaris europeus*.

Un dels autors d'aquest treball, Daniel Samoïlovich, creu

El rector de la UB: "El sistema públic està en perill d'extinció"

CARINA FARRERAS
Barcelona

El rector de la Universitat de Barcelona (UB), Joan Elias, va tornar a reclamar ahir davant del secretari d'Universitats del Govern, Arcadi Navarro, més finançament per a les universitats. En l'obertura del curs 2017-2018 de la UB va manifestar que "el sistema d'universitats públiques a Catalunya està en perill d'extinció", i va afegir que es demanen "drets i no privilegis". Se-

gons el seu parer, cal fer atenció urgentment a tres aspectes fonamentals -el professorat, les infraestructures i el finançament- si es volen mantenir les posicions capdavanteres al món i si es vol garantir que els investigadors treballin en condicions que permetin competir amb les millors universitats que són finançades amb pressupostos tres o quatre vegades més elevats que la UB.

"Estem lluitant des del primer dia per al que considerem necessa-

ri, imprescindible i urgent: un finançament més just", va indicar el màxim responsable del campus català. Com ja va dir en un article publicat en aquest diari el passat 6 de setembre (*Un futur sense universitats públiques?*), el rector va recordar que cada ciutadà català aporta una mitjana de 190 euros anuals en concepte d'universitats, al marge del que paguen les famílies. A Àustria contribueixen amb 525 euros; a Irlanda, 600, i a Dinamarca, 780.

L'infrafinançament públic és una reclamació de totes les universitats catalanes que fa un any van sol·licitar el seu augment en un manifest signat per tots els rectors. Així mateix, al maig, els tres grans campus (UPC, UAB i UB), que aglutinen el 70% dels alumnes universitaris, van demanar un augment "a curt termini" d'almenys mil milions, 220 milions més del

LLIÇÓ MAGISTRAL

Una muralla al cervell

El catedràtic de Química Ernest Giralt es va centrar en els obstacles dels fàrmacs per actuar contra les malalties mentals. "Podem imaginar al cervell com una ciutat medieval envoltada d'una muralla", va apuntar, "una barrera hematoencefàlica" que controla el pas d'agents no desitjats però que tampoc no permet l'entrada de fàrmacs. Un 98% dels tractaments mèdics no la poden travessar.

pressupost actual. Aquesta seria la inversió "urgent". Amb referència a un termini més llarg, divendres passat, dia 15, el Govern va reunir els campus catalans en el Pacte Nacional de les Universitats per començar a discutir sobre un possible augment, basat en un nou model de repartiment, tal com va al·ludir ahir el president en funcions del consell social de la UB, Joan Corominas.

Pel que fa a la renovació i manteniment d'edificis, el rector de la universitat més antiga de Catalunya va lamentar que amb la crisi s'hagi deixat d'invertir en edificis i equipaments d'investigació. "No es tracta només de tenir instal·lacions ben condicionades -va dir-, el problema és la falta de renovació d'equips d'investigació de primer ordre".

Així mateix, a la UB li urgeix es-

LA INSERCIÓ LABORAL DELS LLICENCIATS UNIVERSITARIS (2014)

Més homes

La taxa d'ocupació en llicenciats va ser del **78%** en homes i **74,1%** en dones, segons l'INE

Estudiar compensa

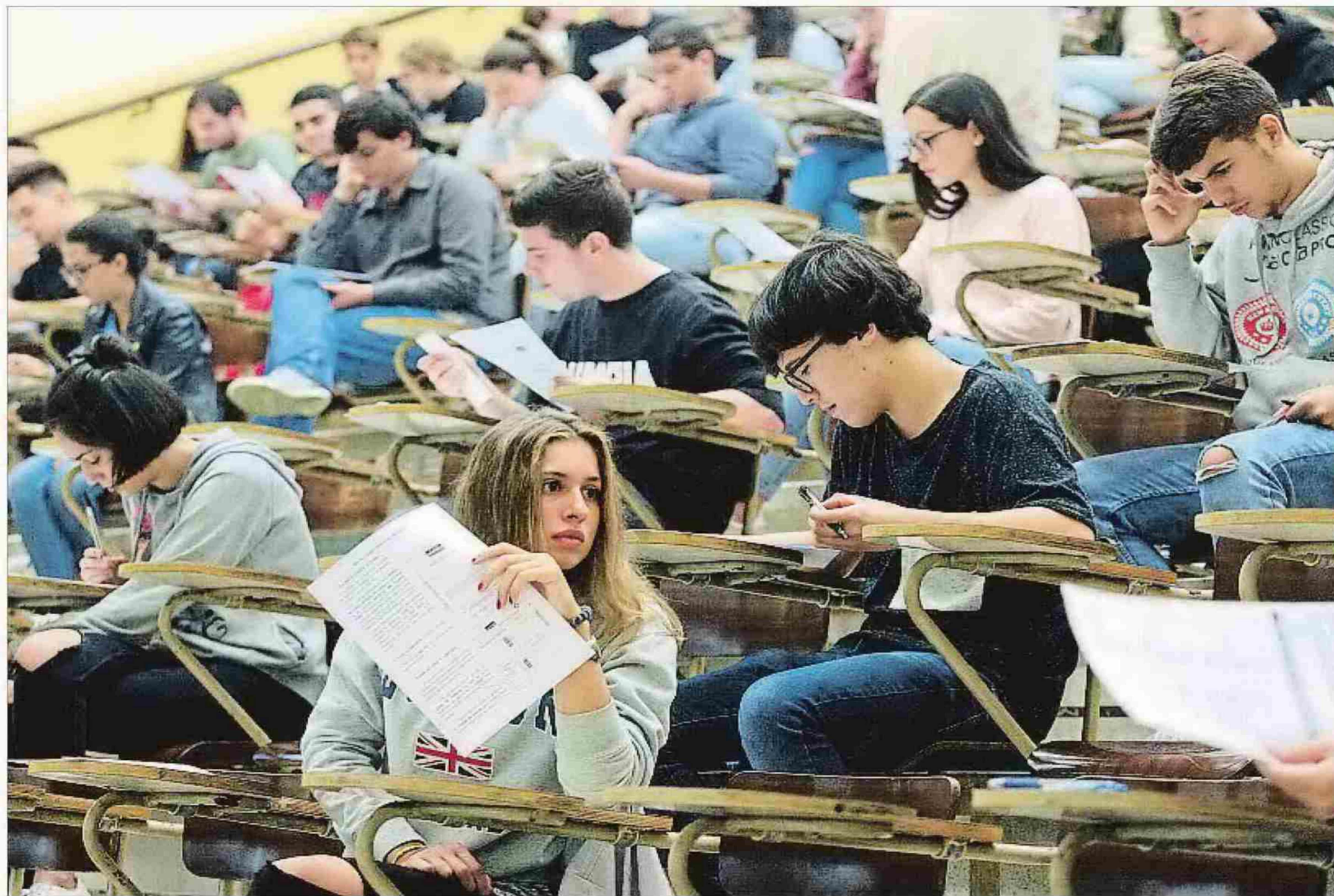
El **72%** dels llicenciats que han treballat alguna vegada creuen que els estudis li **van servir** per a això

Els més buscats

Els llicenciats el 2010 amb més **taxa d'ocupació** el 2014 són d'Electrònica, Medicina, Automàtica i de diverses enginyeries

Els que menys

Filologia Francesa, **Navegació**, Filologia Àrab, Història de l'Art i Ciències del Mar

JOAN REY. / EFE

Un grup d'estudiants participant la setmana passada en una prova de selectivitat extraordinària a la Universitat de Santiago

A favor dels objectius de les Nacions Unides

Les universitats públiques catalanes van signar ahir, durant el congrés internacional Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), el seu compromís d'alinejar-se amb l'agenda mundial de les Nacions Unides per frenar la progressiva degradació de les condicions de vida al planeta. "En concret, apostem per una formació de qualitat inclusiva i equitativa assequible per a tothom". Així mateix es fixen l'objectiu de contribuir a construir una ciutadania global, crítica, activa i socialment compromesa amb un desenvolupament just per a totes les comunitats. Sigui quina sigui la seva professió, els campus pretenen estendre la consciència de la responsabilitat social i ambiental que es derivi de qualsevol activitat. El congrés, organitzat per la Global University Network for Innovation i l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP), ha reunit 70 experts.

que cal frenar l'endogàmia que afecta aquesta institució i obrir el camí de l'atracció de nous talents. Aquest informe revela que en cinc dels sis països de l'entorn analitzats (Austria, Finlàndia, Portugal, Dinamarca i els Països Baixos) han fet canvis en l'estatus laboral dels professors (la majoria han passat de ser funcionaris a personal docent) per poder atreure talent i oferir noves visions acadèmiques. L'únic país estudiat que ha mantingut el sistema funcionarial és França.

Però, aclareix Samoilovich, els processos de reforma dels països estudiats no s'han fet d'una ma-

ESCASSA MOBILITAT

Els especialistes reclamen que es posi fi a l'endogàmia universitària

LA REFORMA DEL SISTEMA

Un període de transició podria servir per respectar els drets existents

nera dràstica, sinó que han requerit entre 10 o 15 anys, "per la qual cosa hi ha temps d'implantar mesures de transitorietat per respectar interessos i drets legítims". És a dir, s'han mantingut mecanismes de transició en els quals han coexistit les dues formes contractuals.

La reforma del sistema educatiu universitari continua en espera des de fa anys. L'exministre José Ignacio Wert va intentar afrontar-la, al mateix temps que preparava la injuriada Lomce (reforma no universitària). Però al final va decidir deixar-la als llimbs, a més de l'informe del co-

mitè d'expert que durant mesos va debatre què s'havia de fer amb el sistema universitari espanyol. Després de gairebé un any de feina, el 2013 aquests experts van lliurar l'informe corresponent al Ministeri d'Educació, i no se'n va saber mai més res.

En aquell document advocaven per un sistema de contractació més flexible i més àgil. Els experts consultats proposaven una doble via d'accés al professorat permanent dels campus: una per ser titulars i catedràtics funcionaris i una altra per ser titulars i catedràtics contractats indefinits. Això permetria "pro-

porcionar una transició cap a una "desfuncionarització" dels professors i investigadors dels campus públics. Això sí, els no funcionaris no podrien superar el 49% del total, segons va informar al seu dia el Ministeri d'Educació.

Actualment, gairebé la meitat dels professors són no funcionaris, però amb contractes temporals o contractats com a professors associats, una figura que no ha deixat de créixer malgrat que estava pensada per a professionals de prestigi que compatibilitzaven la seva feina amb la docència.

pecialment el capítol dels docents que tenen una edat mitjana que assoleix pràcticament els 60 anys. La reducció dràstica de la despesa pública a partir del 2008 va provocar l'abaratiment del cost del professorat, mentre que es perdia personal

PROFESSORS DE 60 ANYS

"D'aquí 5 o 10 anys es jubilaran els que han fet possible que la UB sigui un referent"

per la reducció de la taxa de reposició. I aquella situació, que es va pensar que seria transitòria, ha acabat acostant a la precarització de plantilles, substituint personal estable per associats, impeding tragar carreres als joves docents i investigadors. "D'aquí cinc o deu

El rector Joan Elias llegint el discurs d'obertura del curs 2017-2018 amb Navarro a la seva dreta

anys es jubilaran tots aquells que han fet possible que la UB sigui un referent internacional", es va queixar el rector de la institució. Finalment, Elias es va referir a la llibertat d'expressió en els temps actuals.

Per la seva part, el secretari d'Universitats, Arcadi Navarro, va fer esment al context "històric" que viu Catalunya i que, "de vegades, voreja l'esperpent". Navarro amb prou feines va respondre al discurs del rector. Sí que va manifestar, en canvi, la seva solidaritat al professorat de la UB i, en especial, a Jordi Matas, president de la Sindicatura Electoral de Catalunya, l'òrgan que està previst que faci d'àrbitre durant la celebració del referèndum, que acaba de rebre una querrela de la Fiscalia per desobediència, malversació i usurpació de funcions públiques.